

NORSK LOVTIDENDE

Utgitt efter offentlig foranstaltning ifølge lov av 1 april 1876.

Nr. 13	Utgitt 18 mars.	1925
--------	-----------------	------

Kongelig resolusjon. I. I henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommisjoner m. v. av 16 mai 1860 og § 3 i lov om særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sykdommer av 8 mai 1900 meddeles approbasjon på vedtak av herredsstyret for Hurum herred, Buskerud fylke, i møter 2 april 1924 og 24 januar 1925 om nye almindelige helseforskrifter og forskrift om meldeplikt ved tuberkuløse sykes flytning, for herredet med Holmsbu ladested.

II. De ved kongelig resolusjon av 20 juni 1882 approberte almindelige helseforskrifter for Hurum herred og Holmsbu ladested opheves fra den tid de nye forskrifter trer i kraft.

De nye helseforskrifter m. v. er sålydende:

Om tilsynet.

1. Herredet skal være delt i helsekretser med hver sin tilsynsmann, valgt blandt medlemmer av helserådet. Tilsynsmennene har hver i sin krets en særlig plikt til å føre tilsyn med gjennomførelsen av herredets almindelige helseforskrifter, og å påse overholdelsen av de vanlige regler, der er gjeldende eller for hvert tilfelle blir anordnet ved opptreden av epidemiske sykdommer.

Om boligforhold.

2. Ved nyopførelser, hovedreparasjoner eller flytning av bygninger skal helserådet gjennom tilsynsmannen på vedkommende sted på forhånd underrettes derom.

3. Hester, kuer, svin, får eller fjærkre må ikke huses i eller under våningshus eller i rum, som har tak eller vegg felles med beboelseshus eller opbevaringssted for matvarer.

4. Et hus må ikke bygges slik, at det borttar sollyset fra et våningshus.

5. Byggegunnen må befris for matjorden og dreneres slik, at den blir tørr med fritt avløp for overflatevann.

6. Ethvert våningshus skal ha grunnmur av minst 30 cm. høide over jordsmonnet; den må være betryggende isolert, så

13 mars. ikke fuktighet fra grunnen kan trenge op i bygningen. Der skal være et isolert mellemlag mellom grunnmur og nederste del av bygningen. Hvor der ikke er kjeller, skal der, medmindre gulvet er betryggende isolert mot fuktighet fra grunnen, være minst 60 cm.s avstand mellom gulv og underliggende jordsmon; grunnmuren må da være forsynt med trekkhull av minst 10×15 cm. tverrsnitt på minst 2 sider, trekkhullene må være dekket med smågitret rist. Enhver kjeller under gulv skal være forsynt med minst et vindu, hvorigjennem der kan luftes; den må være frostfri.

7. Gulvene skal gjøres tette og i første etasje være dobbelte, og gulvfill må være ren og tørr; fyll fra gamle bygninger eller fyll av bare torvmuld tillates ikke brukt. Impregneret papp kan brukes til pakning. Himlingen skal i øverste etasje være dobbelt.

8. Almindelig beboelsesrum må ikke innres med mindre høide under taket enn 2,50 m. I rum, som innres med skråtak og skal benyttes til ophold for mennesker, må høiden under taket ingensteds være mindre enn 1,50 m.; hvor rummet er høiest, må høiden under taket være minst 2,50 m., hvilken siste bestemmelse dog ikke gjelder alkover. Hvis gulvflaten i rum, som benyttes som ophold for mennesker, ikke er minst 6 m^2 , må rummet stå i åpen forbindelse med et tilstøtende rum. Ved nyinnredning i eldre bygninger kan høiden under taket med helserådets samtykke nedsettes til 2,2 m.

9. Ethvert beboelsesrum skal ha vindu ut mot uoverdekket plass; lysåpningen skal være minst $1/10$, i alkover $1/12$ av rummets gulvflate. Vindusflaten må i almindelige beboelsesrum (ikke alkover) aldri utgjøre mindre enn 1 m^2 samlet for hvert rum. Minst et vindu må kunne åpnes.

10. Kokeovn må ikke anvendes i beboelsesrum eller kjøkken uten å være forsynt med tilstrekkelig virksom dampheite eller annen betryggende ventilasjon, så røk og damp undgås.

11. I nye murhus må puss og innredningsarbeider ikke påbegynnes, før der er gått minst 6 uker, efterat bygningen er bragt under tak.

12. Kjellerrum må kun med helserådets tillatelse anvendes til beboelse. Vindu i bebodde kjellerrum må ikke vende ut mot innelukket gårdsrum, og der må i minst 10 m.s avstand ikke være bebyggelse utenfor vinduet. Rummenes og vindusflatens størrelse og innredning skal være den samme som for almindelige beboelsesrum bestemt. Den over jordoverflatens nivå liggende del av lysåpningen skal utgjøre minst $2/3$ av den samlede vindusflate. Gulvet må dekkles av asfalt, cement eller lignende vanntett materiale, og ovenpå samme legges

tregulv uten fyll. Der må dreneres og isoleres tilstrekkelig, så at grunnfuktigheten ikke stiger op i gulv eller vegger. Gulvet må ligge minst 0,5 m. over høieste grunnvannstand. Utenfor disse beboelsesrum og utenfor de øvrige rum, der ved dør eller åpning står i umiddelbar forbindelse med disse, skal der anlegges en luft- og lysgrav, der er minst 60 cm. bred. Lysgraven skal gå minst 20 cm. under gulvets nivå og være tilstrekkelig drenert, så opsamlet vann sikkert og lett kan finne avløp. I rum, som støter umiddelbart op mot disse beboelsesrum, må der ikke opbevares illeluktende saker. For øvrig må byggherren iakta alle de forskrifter, helserådet for hvert tilfelle måtte gi med hensyn til rummenes ventilasjon eller øvrige sanitære innredning.

13. Innres bryggerhus, stryke- eller rullerum i kjeller må der også her sørges for, at rummene efter omstendighetene blir tilstrekkelig tørre, lyse og rummelige. Der må alltid sørges for her som annensteds, hvor sådanne rum brukes, at fuktighet og damp blir avledet ved passende innredning, damp- hette, ventilasjonsåpning eller lignende.

14. Akter nogen å sette i gang bedrift, som ved forurensning av omgivelsene eller luften eller ved utbredelse av stank eller på annen måte vil kunne bli til skade for arbeidernes eller omboendes helse, skal planen på forhånd forelegges helserådet, som kan forlange de påpekte misligheter fjernet. Bedrifter av ovennevnte slags, som er i virksomhet, er underkastet helserådets tilsyn, og vedkommende er pliktig til å rette sig efter de bestemmelser, som helserådet måtte gi for å avhjelpe disse mangler.

Midlertidige losjihus for tilfeldige arbeidere eller anleggsarbeidere kan helserådet forby brukt, hvis de ikke tilfredsstillter de krav i sanitær henseende, som helserådet anser nødvendig. Der skal ikke være større belegg på hvert rum, enn at der blir 12 m.² på hver mann. Hver arbeider skal ha egen seng og vanlig utstyr. Der skal være vaskestell i fornødent antall, eget rum til tørk av klær. Rummene i disse losjihus skal daglig gjøres rene.

15. Finner helserådet noget bebodd rum å være skadelig for helsen på grunn av fuktighet, urenslighet, overfylling av mennesker, manglende tilgang på lys, for liten luftveksel o.l., kan helserådet pålegge vedkommende å rette manglene innen en gitt frist og forby bruken av rummet, inntil dette er skjedd.

Om utvendige rum, avfall, gjødsel, kloakker og veihold.

16. Hver bebodd leilighet skal ha adgang til lokum; der skal være minst ett for hver 2 leiligheter. For større bygninger, som leiegårder, fabrikker, arbeiderboliger, kirker o. s. v., hvor mange folk bor eller ferdes, skal der være lokum og pissoir i den utstrekning, som helserådet til enhver tid finner påkrevet. Privet må ikke innres i våningshus uten efter helse rådets spesielle tillatelse, og dets innredning må i hvert tilfelle godkjennes av dette. I tettere bebyggede strøk skal rum for binger eller beholdere holdes lukket med tettsluttende lem, og de skal ha en trekkpipe, som er minst 24 cm. $\times$ 24 cm. i tverrsnitt, og som føres helt op i høide med taket.

17. Utenfor gårdsbruk må lokum være innrettet med tett kasse eller tønne, som lett kan tømmes, eller der må innres tett bing. Kassen eller tønne må stå på vanntett underlag. Helserådet kan i ethvert tilfelle anordne det nødvendige ved innredningen av nytt lokum eller påby mangler rettet ved eldre sådanne, når der opstår ulemper gjennom stank, utetthet, oppfylling eller andre misligheter, særlig under opptredende epidemier. Helserådet kan i alle tilfelle påby strøning med torv, jord, aske, kalk o. l., hvis det finner det nødvendig. Utgiftene hermed påhviler eieren.

På steder, hvor bygningsloven er gjort gjeldende, blir innredning av lokum fastsatt efter de i denne lov gjeldende regler.

18. Stall, fjøs, hønse- og grise-hus, lokum, pissoir og lignende hus, likesom oplagssted eller utkastelsessted for gjødsel og avfall må være fjernet minst 10 meter fra våningshus, matbod og allfarvei eller være slik innrettet, at stank, tilsig eller annen urenslighet derfra ikke forulemper eller er til skade for mennesker eller dyr.

De må heller ikke ha direkte tilsig til vanntak eller brønn og skal være fjernet fra disse minst 10 meter.

Gjødsel og avfall kan av helserådet tillates oplagt nærmere nabotomt eller allfarvei inntil 2,5 m. fra samme; hvis de er beliggende i avstand fra 10 m. til 2,5 m. fra samme eller de forvolder stank eller annen ulempe, og helserådet finner det påkrevet, skal de være dekket med jord eller lignende; utgiftene hermed påhviler eieren.

19. Innredning av vannklosett må for hvert tilfelle godkjennes av helserådet, som kan forlange sig forelagt plan med riss over det påtenkte anlegg. Helserådet kan ta de forbehold for tillatelsen til disses bruk, som det finner nødvendig i hvert enkelt tilfelle.

20. Hvor de sanitære ulemper ved å holde husdyr eller

fjærkre i tettere bebyggede strøk blir for store, kan 13 mars. dette helt forbys av helserådet.

21. Spesielt innrettede beholdere for søppel etc. kan påbys brukt i tettere bebyggede deler av herredet.

22. Selvdøde dyr eller dyr slaktet på grunn av sykdom må ikke kastes i elv, vannløp eller i sjøen, men må opbrennes, hvis helserådet krever det, eller nedgraves tilstrekkelig dypt på sted hvorfra der ikke er tilsig til vanntak.

For dyr, som har lidt av smittsom sykdom, der er undergitt særlig offentlig forsorg, blir de regler å følge, som er gitt herom i den til enhver tid gjeldende lovgivning.

23. Tømming av binger, gjødselhauger, søppelkasser, avfallsdynger o. l. skal skje så ofte, at overfylling, stank eller andre ulemper undgås. Utenfor gårdsbruk må all transport skje i lukkede og tette beholdere. Disse siste kan av helserådet påbys innvendig bestrekk med torv, kalk eller lignende. Helse- rådet kan fastsette bestemt tid for denne transport og tømming; likeledes kan det bestemme tiden for enhver transport av gjød- sel og avfall fra omliggende utenbygds steder. I tilfelle epide- mier eller truende utbrudd av sådanne kan helserådet helt forby en sådan avhentning, medmindre gjødselen eller avfallet er blitt desinfisert og bevidnelse derom foreligger fra helse- rådet's ordfører på utførselsstedet. Likeledes kan det ytter- ligere skjerpe disse bestemmelser om tømming og påstrøning, ifall det finner det nødvendig efter herom fattet beslutning i henhold til sundhetsloven § 15.

24. Hvor kloakk inntil en avstand av 32 m. kan tilknyttes offentlig kloakk eller grøft, er eiere av våningshus, når helse- rådet forlanger det, på egen bekostning, forpliktet til å anlegge en sådan på egen grunn. Kloakken må være forsvarlig utført, ha innredning til å opta overvann og spillvann, være frostfri og må med letthet kunne holdes i orden og renses, så stank og annen ulempe til enhver tid undgås. Forårsaker ut- munning av kloakk i åpne grøfter, rennestener eller annet sted stank eller ulemper, eller er den hygienisk utilrådelig, kan helserådet påby rette vedkommende å endre forholdet og i til- felle forby bruk av kloakken, inntil manglene er avhjulpet. Rensning av kloakker og kummer må skje så ofte, at avløpet ikke stanser op eller stank oppstår til ulempe for omkring- boende. Rensning må skje til tider og på den måte, at minst mulig ulempe derved oppstår. Det optatte bunnfall må straks føres bort. Hvor sådan kloakk ikke er anlagt, skal takvannet avledes i renner til nærmeste grøft. Åpent tilsig til naboens grunn er forbudt. Skadelige eller illeluktende væsker fra fa- brikker eller andre anlegg og bedrifter må kun ledes gjennom

13^e mars. lukkede avløpsrenner eller på annen av helserådet godkjent måte; de må ikke ledes til offentlig eller privat kloakk direkte eller gjennom samleikum uten helserådets samtykke.

25. Huseiere i tettere bebyggede strøk skal holde ren den halve gatebredde utenfor sine respektive eiendommer.

Om drikkevann og brønner.

26. Brønner til mat- og drikkevann skal være stensatt og ha et ytre lag av inntil $1\frac{1}{2}$ meters dybde og av minst $\frac{1}{4}$ m. tykkelse av stampet lere eller av cement, eller være anlagt etter en annen av helserådet godkjent anordning for å hindre tillop av overvann og annen forurensning. De skal være forsynt med en minst 20 cm. høi kant av lignende for vann ugjennemtregelig materiale, og de skal være dekket med lokk, som har helling mot jordsmonn omkring. De her omhandlede brønner må ikke ligge i gjødslet mark og ikke kompost- eller gjødselbinger eller avfallsdynger nærmere enn 10 meter.

27. Eier av leiegårder, arbeiderbolig, fabrikk eller forsamlingshus skal være pliktig å sørge for tilstrekkelig og rent vann.

28. Helserådet kan forby til enhver tid drikkevanntak benyttet, hvis det finner vannet hygienisk utilrådelig til bruk.

29. Hvis tømning og rensning av brønn og vanntak blir nødvendig, må vedkommende eier rette sig efter de anordninger helserådet i så henseende til enhver tid måtte gi.

30. Ingen forurensning må finne sted av brønn, bekk eller elv, hvorfra vann tas til mennesker eller dyr. — Helserådet kan forby forurensning av jordsmonnet i nærheten av vanntak og påby sanitære ulemper fjernet. Til elv eller bekk ovenfor de steder, hvor drikke- eller bruksvann hentes, må der ikke legges avløp for gjødsel eller lignende stoffer, eller for skadelige eller illeluktende væsker fra fabrikker uten med helserådets samtykke og på de vilkår, som dette oppstiller.

31. Det pålegges eier av isdammer og andre istak, hvorfra is tas til husholdning eller for omsetning, å rette sig efter de anordninger, som helserådet i hvert enkelt tilfelle måtte gi for disse anlegg og deres drift for å hindre helseskadelig forurensning av isen.

Om gårdsrum.

32. I tettere bebyggede strøk og ellers hvor helserådet finner det påkrevet, skal gårdsrummet til hvert beboelseshus holdes rent og tørt; ujevnheter i jordsmonnet må fjernes, så der ikke dannes sølepytter.

13 mars.

Omnæringsmidler

33. Butikk eller rum, hvor der tilberedes, opbevares eller selges næringsmidler eller nydelsesmidler, må innrettes slik, at rummet overalt kan bli gjort rent og utluftet tilstrekkelig. Gulv, ganger og trapper skal daglig feies, og de skal vaskes minst 2 ganger ukentlig eller så ofte, helserådet finner det nødvendig. Disk og bord skal daglig vaskes, og hyller og reoler rengjøres minst en gang månedlig. Vekt- og målredskaper, som benyttes ved handel med melk og andre matvarer, skal være rene, når de brukes. — Det er forbudt å støve og feie tørt. Rummet må ikke benyttes som beboelses- eller soverum og være tilstrekkelig adskilt fra og ikke stå i umiddelbar forbindelse med privet, stall eller lignende rum. — Der skal være et tilstrekkelig antall spyttebakker i rummet, og disse skal alltid holdes rene og fylles med sagmugg, torv eller lignende og være plassert på et lett iøyenfallende sted. I hvert rum skal der være opslått plakater med forbud mot spytning på gulvet; disse plakater fås utlevert gratis av helserådet. Der skal være lett adgang til rent vaskevann, såpe og rene håndklær til betjeningen. Parafinlamper må ikke stelles eller fylles i rummet. Alt, som ikke hører bedriften til, skal holdes vekk. Bord og disk hvorfra nærings- og nydelsesmidler forhandles skal være belagt med plate av polert eller slepen sten eller annet ugjennemtregelig stoff. Nærings- og nydelsesmidler må holdes adskilt fra andre varer og gjenstander slik, at de ikke forurenses eller får usmak. Underlaget for og innpakningen av varer må alltid være rent; brukt papir eller avis forbys brukt til innpakning. Nærings- og nydelsesmidler skal være beskyttet mot insekter, rotter og mus, ved flueskap, fluenett, rottesikre beholdere eller rum eller på annen av helserådet godkjent måte. Kjøpere må ikke ta på varene, før de er kjøpt. Prøver som der er blitt smakt på skal tilintetgjøres, og gjenstander som er brukt hertil, såsom kopp, kniv eller lignende, skal straks gjøres rene. Maskiner, redskaper, kar, fater og lignende, som brukes til tilvirkning, opbevaring eller forsendelse av nærings- og nydelsesmidler, skal alltid holdes rene. De kan forbys brukt, hvis de ikke er i sådan stand, at de tilfredsstillende kan gjøres rene, eller er slik innrettet, at de ikke helt kan sikre varen mot forurensning. — Alle som har med nærings- og nydelsesmidler til salg å gjøre skal iakttas omhyggelig renslighet med sin person og sine klær. Varer av denne art må ikke ombringes eller forsendes uten å være tilstrekkelig beskyttet mot forurensning. Foran inngangsdøren skal der være fotskraper.

34. Melk og fløte, så vel til salg som til husbruk, må sær-

13 mars. lig behandles med ytterste renslighet. Er de bestemt for salg, skal de aldri opbevares i rum, som vanlig benyttes til daglig ophold for mennesker og heller ikke i soverum. Alle fat og kjøreler må holdes omhyggelig rene. I melk og fløte bestemt for salg må der ikke blandes is. Det er forbudt å drikke av melkespannene eller disses lokk. Alle regler som gjelder forhandlere av melk og melkeprodukter gjelder også enhver i herredet bosatt leverandør av disse næringsmidler, så vel til utsalg som til private. Det er forbudt å føre i handel melk fra kuer, der har kalvet for mindre enn 5 dager siden eller lider av tuberkulose, miltbrann, jurbetendelse, septicæmi, langvarig diaréer eller andre av feber ledsagede sykdommer, eller melk fra kuer, der behandles med lægemidler, som kan gå over i melken, eller fra sted, hvor personalet lider av smittsom sykdom; for tuberkuløse personers vedkommende med den begrensning som følger av bestemmelsen i § 10 i tuberkulose-loven av 8 mai 1900. Vedkommende fjøseier eller forhandlere av melk, med bopel i herredet, er pliktig til, hvis helserådet krever det, å tilveiebringe sundhetsattest fra autorisert dyrlæge for fjøsets besetning, når mistanke om misligheter er opstått. Tillatelse til fornyet leveranse eller salg av melk er avhengig av fornyet attest fra dyrlæge.

Fjøs hvorfra der leveres melk til salg skal være lyse og rene og være vel utluftet. Storrensjøring skal foretas minst en gang om året; vaskning av guly, vegger, tak og alt inventar med grønnsåpe og varmt vann, derefter gjennemluftning flere dager i trekk. Kuene skal holdes rene. Største renslighet må iakttas med melkekar og melkningen. I ethvert fjøs skal der være vaskevann, vaskefat og såpe og rent håndklæ. Den som melker skal være iført rent armforklæ og skal før melkningen såpevaske sine hender. Kuenes jur og spener skal vaskes og tørres godt med ren klut. Melken skal snarest mulig bringes ut av fjøset.

35. Innredning av slakterier, pøsemakerier, bakerier, meierier og lignende steder for tilvirkning og opbevaring og behandling av matvarer skal være godkjent av helserådet, som også i ethvert tilfelle kan gripe inn, hvis mangler ved renholdet eller andre sanitære misligheter gjør det påkrevet.

For bakerier skal følgende bestemmelser gjelde:

Uvedkommende gjenstander der kan gi anledning til støv eller stank eller hindre rengjøring må ikke finnes i bakeriene eller i rum, som står i åpen forbindelse med disse. Bakerier og de rum som står i åpen forbindelse med disse skal alltid holdes omhyggelig rene. Hver dag efter endt arbeide skal gulvene vaskes omhyggelig rene. Vegger og tak skal vaskes

minst hvert fjerdingår, vinduer og dører hver uke. Under ren- 13 mars.
gjøring må bakverk ikke opbevares i bakeriet. Bakertrau og
bord, surkasser og andre til bakning benyttede gjenstander
som hyller, plater, fjeler m. m. må alltid holdes omhyggelig
rene og være lett flyttbare. Smør, melk eller andre stoffer som
benyttes til fremstilling av bakverk må opbevares i rene, til-
dekkede kar. De stoffer der benyttes til strykning av bakverk
må tillages for dagens behov. Strykevisker må ikke benyttes
til forskjellige stoffer uten å rengjøres, før de brukes til nytt
slags stoff. De må gjøres rene hver dag i kokende vann. Mel-
sekker skal avbørstes og renses omhyggelig for smuss, før
innholdet tømmes i bakertrauet. — Kull og annet brenne må
ikke legges løst utover gulvene. Aske og annet avfall må hver
dag fjernes fra bakeriet. — Bruk av tobakk i hvilken som
helst form er forbudt, likeså henleggelse av pipe, tobakk og
fyrstikker på sådanne steder, at bakervarene kan forurennes.
— Bakerne skal under sitt arbeide være iført egen drakt, som
ikke må benyttes utenfor bakeriet, og som må renvaskes minst
en gang ukentlig. Bakerne skal vaske armer og hender, før
de begynner å arbeide. — Hvert bakeri skal være tilstrekkelig
forsynt med vaskevann, vaskefat, såpe og rene håndklær. —
Alt bakverk skal behandles renselig og ved ombringen til
utsalg eller kunder føres i tildekkede kurver og vogner, som
daglig må efterses og renses. — Ved salg, transport og utleve-
ring skal alt brød være innpakket i rent papir.

For slakterier og pølsemakerier gjelder føl-
gende regler:

Dyrenes innvoller må uttas og fjernes snarest mulig efter
avlivningen. Ved slaktning må den størst mulige renslighet
iakttas. Gulv, vegger, hyller, diskur og tak må alltid holdes
omhyggelig rene; vegger og tak må vaskes minst hvert fjer-
dingår, vinduer og dører hver uke. Avfall av enhver art skal
så hurtig som mulig fjernes og like så litt som maver, tarmer,
blod, lemmer eller huder forbli natten over i slakteriboden. I
denne skal under kjøttets stivning være god gjennomtrekk.
Rengjøring av maver og tarmer tillates ikke i rum, hvor kjøtt
opbevares. — I slakterier og pølsemakerier skal der være
vanntett, cementert gulv med avløp til kloakk forsynt med
vannlås eller med annet tilfredsstillende avløp. Der må iakttas
streng renslighet med de i disse lokaler stående maskiner,
slakteredskaper m. m. Ethvert slakteri og pølsemakeri skal
så vidt mulig være forsynt med vannledning og spyleslange.
Slakteri og pølsemakeri må ikke stå i åpen forbindelse med
gjødselbinge, grisehus eller stall. — De i slakteri og pølse-
makeri beskjeftigede personer skal under sitt arbeide være

13de mars. iført helt og rent antrekk. Til konservering av kjøtt, fleisk og derav tilberedte varer må kun brukes koksalt, sukker, salpeter, eddik, eddiksyre og alkohol, hvorhos de kan røkes med trerøkning og behandles på overflaten med streddik (røksyre). Pølseskinntillates farvet på overflaten med farvestoffer, som ikke er giftige, og som ikke farver pølsens innhold. Undtatt herfra er farvestoffer mot hvis anvendelse der blir nedlagt forbud av helserådet.

36. Til bruk for mennesker må der ikke falbys, selges eller på annen måte overdras bedervede eller sundhetsskadelige nærings- eller nytelsesmidler og heller ikke bruksgjenstander, som kan være skadelige for sundheten fordi de inneholder giftige bestanddeler.

Det er forbudt å selge nærings- eller nytelsesmidler, som er tilsatt noget stoff, som av helserådet anses skadelig for sundheten eller som er skikket til å skjule, at vedkommende vare er bedervet.

Inntil de pågjeldende mangler er rettet kan helserådet forby, at der blir solgt nærings- og nytelsesmidler, som kommer fra eller falholdes på steder, hvor der ikke blir iaktatt den tilbørlige renslighet ved varenes tilvirkning, behandling, oppbevaring eller forsendelse.

Helserådet er i eiemed som nevnt i denne paragraf berettiget til å fordre utlevert de fornødne prøver, som eieren dog kan kreve betalt etter almindelig pris, hvis det ikke viser sig nødvendig å skride inn overfor vedkommende vare. Helserådet kan midlertidig forby salg og annen overdragelse av nærings- og nytelsesmidler, som er kommet fra eller selges fra steder, hvor der forkommer tilfelle, derunder innbefattet noen bacillebærer, av farlig smittsom sykdom, som kan utbres med varene.

Hvor det er nødvendig kan helserådets ordfører skride inn på helserådets vegne, men han må snarest mulig forelegge saken for helserådet. Dette kan beslutte, at varer som finnes skadelige, skal tilintetgjøres eller på annen måte uskadeliggjøres på vedkommende selgers bekostning.

37. Alt vann, som brukes i bedriftene til renhold eller under tilvirkning av nærings- og nytelsesmidler, bestemt for salg, må kun tas fra vannløp, opkomne eller annet vanntak, som ikke forurenses ved avfall fra mennesker, husdyr eller ved sundhetsskadelige tilsig. Vannet må føres dit, hvor det brukes på sådan måte, at det ikke forurenses. Is som brukes ved tilvirkning eller konservering av disse matvarer må tilfredsstille samme krav til renhet og renslig behandling, som foran er nevnt for vannets vedkommende.

38. Helserådet kan forby gatesalg av melk, fløte, kjøtt 13 mars. og kjøttvarer og bakverk.

39. Så lenge kjøttkontroll ikke er innført i herredet, må kjøtt og flesk av syke dyr ikke selges uten attest fra dyrlæge om, at det er brukbart til føde for mennesker.

Om andre sanitære misligheter.

40. Ved offentlige vannposter, skoler, kirker, fabrikker og alle offentlige forsamlingslokaler er det forbudt å bruke felles drikkekar. Drikkevanninnretningen på disse steder må være godkjent av helserådet. — Det er likeledes forbudt på skoler å bruke felles skrivematerialer, såsom pinner, blyanter, grifler og lignende. Hver elev skal ha sit skrivemateriell i eget futral, merket med elevens navn; futralet med innhold må ikke brukes senere av en annen, før det er tilbørlig desinfisert. Bøker fra smittede hjem skal tilintetgjøres, hvis de ikke kan desinfiseres på betryggende måte; det samme gjelder bøker brukt av tuberkuløse elever.

41. Huseiere er like overfor helserådet ansvarlig for, at fraflyttede rum rengjøres ordentlig, før nye beboere flytter inn.

42. For barberstuer gjelder følgende regler:

Ved barbering må der for hver kunde brukes renvasket serviett og rent dekke over nakkeputen. Innsåpningen skal skje med hånden (forsåvidt vedkommende kunde ikke har egen kost). Alunsten o. l. må skylles ren, før den brukes. Felles pudderkvaster må ikke benyttes. — Klippemaskiner, sakser og kniver må tørres omhyggelig av for hver kunde. Kammer og børster må avtørres, bankes og renses for hver kunde og ofte vaskes (i salmiakkspiritus og vann: 25—30 dråper i 200—300 gram vann). Maskinbørster må ikke brukes. I barberstuen med tilhørende rum må hovedrengjøring utføres minst 2 ganger om året. Gulvet må vaskes minst 2 ganger om uken og rengjøres med våt klut hver dag. Konsoler, hyller, bord m. m. tørres rene hver dag. Avfall fra bedriften, såsom hår og såpeskum, må fjernes hver dag. Så vel rene som skitne servietter, kapper, håndklær m. v. må oppbevares på hensiktsmessigste måte. Der må anbringes det nødvendige antall spytebakker, som skal tømmes og renses hver dag. Barbererne må iakttas omhyggelig personlig renslighet. De skal under arbeidet være iført ren, hvit jakke eller frakk, som må skiftes minst hver uke.

13 mars. Forholdsregler med hensyn til tuberkulose og andre epidemiske sykdommer.

43. Når en tuberkuløs forandrer bopel, skal anmeldelse derom skje til helserådets ordfører. Anmeldelsesplikten påhviler så vel den syke selv, som den husvert, hvorfra som den husvert hvortil vedkommende flytter.

For tjenestefolk påhviler anmeldelsesplikten vedkommende husbond.

44. Personer fra fremmede kommuner må ikke mottas til forpleining mot eller uten godtgjørelse, uten at de har lægeattest for at de ikke lider av akutt smittsom sykdom eller av syfilis i smittsom form. Såfremt de lider av nogen sådan sykdom, må forholdet først godkjennes av helserådets ordfører. — Det er forbudt kvinner, der lider av venerisk sykdom, å ta tjeneste som amme eller som barnepike.

45. Ved opptreden av sykdomstilfelle som der kan være grunn til å tro er av ondartet smittsom beskaffenhet, skal den husbond eller husfar, som har å gjøre anmeldelse derom overensstemmende med § 14 i lov om sundhetskommisjoner m. v. av 16 mai 1860 tillike straks dra omsorg for betryggende avsondring, såvidt omstendighetene tillater.

Avsondringen må omfatte ikke alene den syke selv, men også den eller dem der pleier den syke, samt sengklær, gangklær og andre gjenstander som de benytter, eller som den syke har benyttet de nærmeste dager forut for sykdommens utbrudd. — Fødevarer må ikke opbevares i de rum, hvor den syke opholder sig.

Inntil læge er kommet tilstede og har meddelt nærmere forskrifter, må samkvem mellom det sted, hvor sykdommen er optrått, og andre steder innskrenkes til det minst mulige. Navnlig må personer, som hører til samme husstand som den syke, ikke uten nødvendighet delta i møter eller sammenkomster. Uvedkommende personer må ikke tilstedes adgang til den bolig, hvor den syke ligger.

Sammenkomster i selskapelig eller annet øiemed som ikke er uopsettelig og absolutt nødvendig må ikke avholdes i det smittede hus eller på dets gårds plass.

Når læge er kommet tilstede skal han foreløbig treffe de anordninger og forføyninger med hensyn til avsondring av den syke, hans husfeller og omgivelser og med hensyn til rensning av sykeværrelset og de under sykdommen benyttede gjenstander, som sykdommens beskaffenhet krever og omstendighetene tillater, og med hensyn til andre sanitære forhold når dette finnes påkrevet. Det må overlates til lægens skjønn efter omstendighetene å meddele forskriftene i skriftlig form. De må i hvert fall nøie etterkommes og er gjeldende, inntil

de tilbakekalles av lægen selv, eller opheves av helserådet eller 13 mars. dets ordfører.

Forsåvidt der leveres melk eller andre fødemidler til salg fra det sted, hvor sykdommen er optrått, må dette opføre inntil tillatelse er meddelt av den tilkalt læge.

Barn fra den husstand hvor sykdommen er optrått må ikke søke skole, før tillatelse er meddelt av den tilkalt læge. Forsåvidt sykdommen optrer i lærerens husstand og han bor i samme hus hvor skolen holdes, må denne lukkes inntil lægen har avgitt nærmere bestemmelse.

Så snart meddelelse om de inntrufne sykdomstilfelle og de i anledning av samme trufne forføininger er innløpet til helse rådets ordfører, har denne å treffe de videre forføininger, som efter tilfellets beskaffenhet er fornødne.

46. Skolebarn som antas å lide av utøi, skabb eller annen smittsom hudsykdom skal sendes hjem av læreren, som må gi deres foreldre eller foresatte beskjed om, at barnet ikke kan komme på skolen igjen, før det er rent og smittefritt.

47. Enhver i herredet praktiserende læge — uansett om han er bosatt i herredet eller ikke — skal uopholdelig anmelde til helserådet ethvert tilfelle av epidemisk og smittsom sykdom, som han får under behandling, og som er gjenstand for det offentliges særlige forsorg. Han har i sine foreløbige anordninger å følge de anvisninger for hvert tilfelle, som helserådet har bestemt for behandling av tilfelle av vedkommende epidemiske sykdom.

Enhver i herredet bosatt læge skal hver måned innsende opgave over akutte smittsomme sykdomstilfelle, han i den forløpne måned har iaktatt og skal benytte et dertil utferdiget skjema; opgaven må være innsendt senest 10de dag i hver måned.

Overholdelse av helseforskriftene.

48. Undlater nogen innen den av helserådet satte frist å treffe de forføininger, som i henhold til helseforskriftene eller de av helserådet i hvert tilfelle lovlig fattede beslutninger påhviler ham, kan helserådet la forføiningene utføre på rette vedkommendes bekostning.

Hvor der er tvil om, hvem der i tilfelle skal etterkomme et påbud, har helserådet å holde sig til eieren.

Under særegne forhold kan helserådet innrømme avvikelser fra helseforskriftene.

Ordføeren kan alltid treffe avgjørelser på helserådets vegne, hvor en hurtig beslutning kreves, og der ikke er tid å avvente avholdelse av samlet helserådsmøte. Saken forelegges derefter snarest mulig for helserådet.

13. mars. Der skal alltid forefinnes et tilstrekkelig antall trykte eksemplarer av disse forskrifter til gratis utdeling og opslag. De anskaffes på herredskasens regning.

49. Helserådet bestemmer hvilke strøk i herredet er å anse som «tettere bebygget».

50. Overtredelse av helseforskriftene eller de med hjemmel av samme gitte forskrifter straffes etter den til enhver tid gjeldende lov.

51. Disse forskrifter skal også gjelde for ladestedet Holmsbu.

13. mars

Kongelig resolusjon. I. I henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommisjoner m. v. av 16 mai 1860 og § 3 i lov om særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sykdommer av 8 mai 1900 meddeles approbasjon på vedtak av herredsstyret for Stangvik herred, Møre fylke, i møte 10 mai 1924 om nye almindelige helseforskrifter og forskrifter til forebyggelse av ondartede smittsomme sykdommers utbredelse samt forskrift om meldeplikt ved tuberkuløse sykes flytning, — dog med en enkelt endring.

II. De ved kongelige resolusjoner av 14 juni 1890 og 28 oktober 1899 approberte almindelige helseforskrifter og forskrifter til forebyggelse av ondartede smittsomme sykdommers utbredelse opheves fra den dag de nye forskrifter treer i kraft.

De nye helseforskrifter m. v. er sålydende.

§ 1. Herredet skal til enhver tid være delt i helsekretser med hver sin tilsynsmann, valgt blandt medlemmer av helserådet.

Tilsynsmennene har hver i sin krets å føre tilsyn med gjennomførelsen av herredets helseforskrifter. Tilsynsmennene velges i første møte av helserådet, efterat nytt herredsstyre har begynt sin virksomhet, og fungerer for valgperioden.

Bygningsvesen.

§ 2. Ved oppførelse eller påbygning av bolig som er bestemt til varig opphold for mennesker, eller av uthus til sådan bolig, skal anmeldelse derom gjøres til vedkommende tilsynsmann. Følgende blir da av ham å påse iaktatt:

1. Avstanden mellom våningshus og matbod på den ene side og privet, stall, fjøs, grisehus og hus for fjækre på den annen side må ikke være mindre enn 10 meter.
2. Bebyggelsen skal ordnes således at der kan komme så meget sol til beboelsesrummene, som den til rådighet stående plass gir anledning til.
3. Matjorden skal fjernes fra hustomten. Denne skal være tørr og ved tilstrekkelig avgrøftning og avledning be-

- skyttes mot overvann og mot grunnvann til sådan dybde, 13 m. som anlegg av tørr kjeller gjør nødvendig. På tun og gårds plass skal fordypninger utfylles, så at der ikke dannes vann eller solepytter.
4. Våningshus som er bestemt til varig opphold for mennesker skal opføres på undermur av gråsten eller betong av minst 30 cm. høide over jorden. Undermuren skal være tett, og hvor der ikke er kjeller, skal den være forsynt med minst 2 trekkhull hvert minst 150 cm.² stort. Over grunnmuren skal der legges isolasjonsbelegg. Hvor der ikke er kjeller må der mellom gulvet i 1. etasje og jordoverflaten være minst 60 cm. avstand.
5. Gulvet i nederste etasje skal være dobbelt og forsynt med tørr fyll mellom gulvene.
6. Ethvert beboelsesrum som ikke har skråtak skal være minst 2,50 m. høit fra gulv til loft.
7. Når loftsrum inntres med skråtak og aktes benyttet til beboelse, skal den minste tillatte høide ved skråtakets laveste del være 1,50 m. Fra skråtakets høieste del skal der være minst 2,50 m. til gulvet.
8. I ethvert beboelsesrum skal der være minst 1 vindu som kan åpnes. (I eldre beboelsesrum, som ikke har noget vindu som kan åpnes, skal minst 1 sådant anbringes innen 1 år etterat disse forskrifter er blitt approbert). Vindusflaten i et beboelsesrum må ikke være mindre enn 1/10 av gulvflaten.
9. Kjellere skal være tørre, rene og luftige.
10. Kjellere skal ha vindu eller annen åpning som kan brukes til luftveksling.
11. For kjellerrum som benyttes til beboelse, handel eller verksted skal følgende bestemmelser gjelde:
- a. Høiden fra gulv til loft skal være minst 2,50 m. Overkanten av jorden på huseis utside må ingensteds stå mer enn $1\frac{1}{4}$ m. høiere enn kjellerens gulv. Ytterflaten av veggene skal være skilt fra jorden ved en 60 cm. bred luft- og lysgrav, som skal gå minst 20 cm. dypere ned enn kjellergulvet og være godt drenert.
- b. Grunnen under sådant kjellerrum skal være drenert og fylt med et minst 20 cm. høit lag av pukksten. Gulvet skal være dobbelt og fylt med tørr fyll. Det underste golv skal være av vanntett stoff — asfalt, cement eller lignende; det øverste skal være et minst $6\frac{1}{2}$ cm. tykt, godt sammenpløiet tregulv. Rummet skal være forsynt med øyn og friskluftsentilasjon etter helse- rådets nærmere anordning.
- c. Rummet skal ha minst 1 vindu, som kan åpnes. Vindusflaten skal være minst 1/10 av gulvflaten.

13 mars. § 3. Hvis der jævnlig skjer ansamling av vann i en kjeller, skal helserådet ha rett til å påby sådan drenering av grunnen at kjelleren kan holdes tørr.

§ 4. Dersom der i beboelsesrum benyttes kokeovn skal der anbringes hensiktsmessig innretning til bortledning av dampen.

§ 5. Helserådet kan påby utflytning fra bolig eller rum som av mangel på tilstrekkelig lys eller luft ved fuktighet, urenslighet eller overfylling med beboere har vist sig å være bestemt skadelig for sundheten.

§ 6. Hester, kjø, svin, får, gjeter, fjærkre eller kaniner må ikke huses inne i beboelsesrum eller i rum, som benyttes som opbevaringssted for matvarer, og der må fra dyrenes opholdssted ikke kunne skje tilsig til noget sådant rum eller til brønn, bekk eller annet sted, hvorfra tas drikkevann for mennesker eller dyr eller tas vann til bruk i bedrift som omsetter eller tilbereder nærings- eller nydelsesmidler.

Avfallstoffer.

§ 7.

1. Til ethvert våningshus skal der innrettes et privet der må ligge minst 10 m. fjernet fra eget eller andres våningshus og matbod samt fra offentlig eller felles privat vei.
2. Fra privetet må der ikke kunne skje tilsig hverken til noget av de nevnte steder eller til opkomme, brønn, bekk eller andre steder hvorfra tas drikkevann for mennesker eller husdyr eller vann til annet husbruk, og heller ikke til vann som brukes i bedrift, som omsetter eller tilbereder nærings- eller nydelsesmidler.
3. Ved bygninger og steder hvor der jævnlig samles mange mennesker f. eks. ved kommunelokale, kirke, bedehus, skoler, verksteder, ungdomslokaler eller andre forsamlingslokaler, skal der være priveter og urinsteder særskilt for hvert kjønn og av sådan størrelse og innretning som helserådet for hvert sted bestemmer.
4. Priveter og urinsteder skal alltid holdes tilbørlig rene. Privetbinger skal være innklædd og påfylles strømidler så ofte og i sådan mengde at exkrementene holdes tildekket. Bingene skal tømmes minst 2 ganger årlig og ellers når helserådet av sanitære grunner krever det.
5. Privet kan anbringes i egen bygning eller i annen uthusbygning i kortere avstand enn 10 m. fra våningshus, matbod og vei hvis der innrettes frostfritt vannklosett eller (annen) klosettinnretning med flyttbar beholder. Følgende skal da iakttas: Privetet skal ha tette vegger og dør som kan holdes ordentlig igjenlukket. Det skal ha

vindu, som kan åpnes til fri luft, og være forsynt med luftpipe. 13 mars.
Åpningen i sætet skal være forsynt med tilhængslet lokk. Brukes flyttbar beholder skal den stå på tett muret underlag og må ikke være synlig utenfra. Det skal jevnlig påfylles et strømiddel i så tilstrekkelig mengde at ekskrementene tildekkes. Beholderen skal tømmes før den blir $\frac{3}{4}$ full og efter hver tømning gjøres ordentlig ren.

6. Istedenfor i egen privetbygning kan klosettrum innrettes inne i våningshus såfremt følgende iakttas:

a. For klosettinnetninger med flyttbare beholdere (ikke vannklosett): Klosettrumets gulv skal være cementert, asfaltert eller forsynt med annet lignende hårdt og vanntett beleg. Loftet og veggene skal være murpusset eller cementert. Rummet skal være forsynt med vindu som kan åpnes ut til fri luft og med luftpipe, som skal gis utmunning over våningshusets tak. Der må ikke være umiddelbar adgang til klosettrummet fra beboelsesrum, kjøkken, rum, hvor matvarer opbevares eller fra innelukket entré, hvortil fører dør fra noget av disse rum.

b. For frostfritt vannklosett: Som under a. anført, dog fordres ikke cementert eller asfaltert gulv eller murpussede vegger, heller ikke fordres vindu ut til fri luft. Gulvet gjøres av godt sammenpløiede bord. Veggene paneles.

c. I begge de under a. og b. anførte tilfelle må innretningsplan forelegges for og godkjennes av helserådet.
§ 8.

1. Anbringes urinsteder inne i våningshus eller i andre lokaler bestemt til ophold for mennesker, skal de innrettes som foran omhandlet for klosettrum med flyttbare beholdere i våningshus. Anbringes urinsteder annensteds skal helserådets nærmere bestemmelser derom følges.

2. Urinsteder skal gis avløp til kloakk eller annet av helserådet godkjent sted. De skal holdes godt rene. Urinstedet og dets avløp skal alltid innrettes således at der ikke skjer tilsig derfra til våningshus, matbod, offentlig eller privat vei, eller til brønn, bekk eller andre steder hvorfra tas drikkevann for mennesker eller dyr, vann til annet husbruk eller vann til bruk i bedrift som omsetter eller tilbereder nærings- eller nydelsesmidler.

§ 9.

1. Sjøppl, feieskarn eller annet avfall så vel fra beboelseshus som fra bedrifter skal enten brennes, samles i tette med lokk forsynte kasser, legges i kompost eller bortbrin-

13 mars.

ges til sted som dertil måtte være anvist av helserådet. Brukes kasser skal de tømmes og rengjøres før de blir helt fulle.

2. Komposter eller andre oplag av avfall eller gjødningsstoffer må ikke legges nærmere allfarvei, beboelseshus eller matbod enn 10 m. De skal alltid holdes vel tildekket med jord og de skal anlegges således at derfra ikke skjer tilsig til brønn, bekk eller annet sted, hvorfra tas drikkevann til mennesker eller dyr, vann til annet husbruk eller vann til bruk i bedrift som omsetter eller tilbereder nærings- eller nydelsesmidler.

3. Adsler skal enten brennes eller nedgraves på et avsides sted, minst 1 meter under jordoverflaten.

§ 10. Fra uthus eller bedrift må der ikke skje tilsig av gjødsel eller andre illeluktende eller forråtnende stoffer til vann, som benyttes som foran nevnt, heller ikke til offentlig eller privat vei og ikke til nabos eiendom uten hans tillatelse.

§ 11. Enhver vask hvori tømmes kloakkvann skal være forsynt med vannlås.

§ 12. Transport av gjødsel og avfall på offentlig vei skal foregå på sådan måte at intet av betydning spilles. I tettere bebyggede strøk og på marker, som har helling til brønn, bekk eller annet sted, hvorfra tas drikkevann til mennesker eller dyr, vann til annet husbruk eller til bruk i bedrift som omsetter eller tilbereder nærings- eller nydelsesmidler skal gjødningsstoffene enten hurtigst mulig nedmuldes eller tildekkes med jord. Privetgjødning må ikke oplegges eller spredes nærmere brønn, bekk eller annet sted hvorfra tas vann til bruk som foran nevnt enn 10 m. og annen naturlig gjødsel ikke nærmere enn 5 m.

Drikkevann.

§ 13.

1. Brønn, bekk eller annet vann hvorfra der tas drikkevann for mennesker eller dyr, vann til annet husbruk eller til bruk i bedrift, som omsetter eller tilbereder nærings- eller nydelsesmidler, må ikke forurenses på nogen som helst måte. Til bruk som foran nevnt må ikke benyttes vann tatt fra sted, som ligger privet, urinsted eller gjødseloplag nærmere enn 10 m. eller som har tilsig derfra.

2. Renvannsbrønner skal på hensiktsmessig måte beskyttes mot overvann ved en cementert kant eller en kant av stampet lere over jorden; de skal tømmes og renses, minst 1 gang hvert år. Renvannsbrønner som ikke er større enn 2 m. på hver kant skal være stensatt eller på annen

måte klædd på sidene, overbygget og forsynt med til- 13 mars. hengslet lokk.

3. Cisterner for regnvann til bruk som foran nevnt skal beskyttes mot tilsig fra jordoverflaten i omkretsen; de skal være overbygget og forsynt med tilhengslet lokk.

Bedrifter.

§ 14. Ved anlegg av bedrift som helserådet antar kan volde sanitære ulemper skal planen for anlegget forelegges for og godkjennes av helserådet, før driften påbegynnes. Enhver bedrift av denne art, også de som allerede er igang, skal være underkastet helserådets tilsyn. Hvis det viser sig at nogen bedrift blir drevet med større fare for den almindelige sundhetstilstand, enn det nødvendig flyter av dens eget vesen, skal vedkommende rette sig efter de pålegg som helserådet gir for å forebygge den sanitære fare.

Nærings- og nydelsesmidler.

§ 15.

1. Til bruk for mennesker må der ikke falbys, selges eller på annen måte overdras bedervede eller sundhetsskadelige nærings- eller nydelsesmidler, og heller ikke bruks- gjenstander som kan være skadelige for sundheten fordi de inneholder giftige bestanddeler.
2. Det er forbudt å selge nærings- eller nydelsesmidler, som er tilsatt noget stoff som av helserådet anses skadelig for sundheten, eller som er skikket til å skjule at vedkommende vare er bedervet.
3. Inntil de pågjeldende mangler er rettet kan helserådet forby at der blir solgt nærings- og nydelsesmidler som kommer fra eller falholdes på steder, hvor der ikke blir iaktatt den tilbørlige renslighet ved varenes tilvirkning, behandling, opbevaring eller forsendelse.
4. Helserådet er i øiemed som nevnt i denne paragraf berettiget til å fordre utlevert de nødvendige prøver, som eierne dog kan kreve betalt efter almindelig pris, hvis det ikke viser sig nødvendig å skride inn overfor vedkommende vare.
5. Helserådet kan midlertidig forby salg og annen overdragelse av nærings- og nydelsesmidler, som er kommet fra eller selges fra steder hvor der forekommer tilfelle eller finnes nogen bacilleutskiller av farlig smittsom sykdom, som kan utbres med varene.
6. Hvor det er nødvendig kan helserådets ordfører skride inn på helserådets vegne, men han må snarest mulig forelegge saken for helserådet. Dette kan beslutte at varer

13 mars. som finnes skadelige skal tilintetgjøres eller på annen måte uskadeliggjøres på vedkommende selgers bekostning.

Fjøsstell.

§ 16.

1. Fjøs skal være lyse. De skal holdes rene og vel luftet. Storrengjøring minst en gang om året: Vaskning av gulv, vegger, tak og alt inventar med grønnsåpe og varmt vann og utluftning med gjennemtrenk i flere dager.
2. Kjørene skal holdes rene.
3. Melkekar og melk må behandles med den største renslighet.
4. I ethvert fjøs skal der være en vaskevannsstol med vaskefat, såpe og rent håndklæ.
5. Den som melker skal være iført et rent hvitt armforklæ og skal før melkningen såpevaske sine hender og vaske eller tørre av koens jur og spener med en ren hvit klut.
6. Melken må snarest bringes ut av fjøset.

Melk må ikke opbevares i beboelsesrum. Kan dette ikke undgås må de kar hvori den opbevares være tildekket. Under ingen omstendighet må dog melk opbevares i soverum eller i rum hvor syke opholder sig.

7. Ved sykdom blandt besetning eller mistanke om smittsom sykdom i husstand skal alt salg av melk stanses og forholdet meldes til nærmestboende helserådsmedlem, som nærmere skal undersøke saken og gjøre innberetning herom til helserådets ordfører.

Meierier og ysterier.

§ 17.

1. Meierier og ysterier som herefter åpnes og åpnes pånytt etter å ha vært nedlagt skal anmeldes for å godtas av helserådet.
2. De rum hvor melk og melkeprodukter omsettes og bearbeides skal være lyse og vel ventilert. Gulv og vegger, tak og diskler skal holdes i slik stand, at de lett kan holdes rene ved vask. Diskler og gulv må vaskes omhyggelig hver dag; vinduer og dører minst hver uke, vegger og tak minst hvert fjerdingår. Måleredskaper og kar må være rene.
3. Tobakksrøking og spytning i lokalene er forbudt. For betjeningen må der være vaskeservant, såpe og rene håndklær.
4. Betjeningen skal under arbeidet være iført helt hvitt forklæ. Kvinnene skal ogsaa ha hvitt hodetøi som dekker håret.

5. Melk og melkeprodukter må ikke opbevares sammen med 13 mars. annen vare som kan gi dem usmak, forurensning eller berede dem.
6. For meierier og ysterier hvortil er knyttet utsalg for melk og melkeprodukter gjelder også hvad der er anført i helseforskriftenes § 19 (forskrifter for butikker).
7. I ethvert meieri og ysteri skal et eksemplar av disse forskrifter være opslått.

Forskrifter for bakerier.

§ 18.

1. Bakerier eller rum der står i åpen forbindelse hermed må ikke benyttes som sovested. Gulv, vegger og tak skal være i slik stand, at de lett kan vaskes. Hver dag efter endt arbeide, skal gulvene vaskes omhyggelig. Vinduer og dører skal vaskes hver uke, vegger og tak minst hvert fjerdingår. Under rengjøringen må bakverk omhyggelig tildekkes eller fjernes.
2. Bakeribedriften uvedkommende gjenstander som kan bidra til å samle støv eller forårsake stank i arbeidsrummene eller hindre disses rengjøring må ikke finnes i bakeriet eller de rum, som står i åpen forbindelse med dette. Heller ikke må matrester, gaffer, kniver, skjeer og matspann eller lignende opbevares i arbeidsrummene, likeså litt gangklær.
3. Trau, bord, hyller, plater, fjeler o.s.v. må daglig gjøres rene. De må ikke brukes til å sitte på.
4. Smør, melk o.s.v. må opbevares i rene tildekkede kar.
5. Melsekker skal avbørstes omhyggelig før innholdet tømmes i bakertrauet.
6. Bruk av tobakk i hvilken som helst form er forbudt, likeså å henlegge tobakk, piper og fyrstikker. Spytning er forbudt.
7. Under sitt arbeide må bakerne være iført egen ren hvit drakt, som ikke brukes utenfor bakeriet, og som vaskes minst 1 gang ukentlig.
8. I bakeriet skal der være vaskevannsstell, såpe og rene håndklær.
9. Bakerne må rense sine negler og vaske omhyggelig underarmer og hender umiddelbart før og efter deig- og brødlagningen. Likeledes vaskes hendene efter bruk av klosettet.
10. Ombæring og tilbringelse av brød og annet bakverk skal skje i rene kurver og kasser, som er lukket eller forsynt med overbygging eller tett fastbundet ren presenning.
11. I ethvert bakeri skal et eksemplar av disse forskrifter være opslått.

13 mars.

Forskrifter for butikker.

§ 19.

1. Enhver butikk skal holdes ren og godt utluftet. Utenfor inngangsdøren skal der være anbragt fotskraper. Gulv og disker skal daglig gjøres rene. Tørr feining er forbudt, likeså spytning på gulvet. Der skal være et tilstrekkelig antall spyttebakker, hvis bunn skal dekkles med fuktig sagmugg, torv eller lignende. Spyttebakkene skal hver dag gjøres rene og deres innhold brennes op.
2. Butikker hvor der selges melk, fløte eller andre matvarer og rum, hvor melk eller matvarer som skal selges blir bearbeidet eller tilberedt, må ikke brukes som soverum eller kjøkken. Disse butikker skal være forsynt med rent vaskevann, såpe og rene håndklær og de personer som håndterer varene skal jevnlig vaske sine hender.
3. Melk, fløte og andre matvarer skal beskyttes mot støv og annen urenhet så vel i butikkene som i tilberednings- og lagerrummene. Når det lar sig gjøre skal varene anbringes i vel renholdte tildekkede kar, skuffer, skap med dører, hyller med forheng eller lignende. Vekt- og måleredskaper som benyttes ved handel skal være rene når de brukes. I melkeutsalg må der ikke drives handel med andre varer som kan forurense melken eller gi den usmak. Det er selgeren forbudt å pakke inn matvarer i aviser eller urent papir. Ved omførsel av matvarer skal de beskyttes mot regn, støv og all annen forurensning.
4. Tobakksrøkning er forbudt i butikker hvor der selges matvarer.
5. Kundene må ikke berøre andre matvarer enn dem som de kjøper. De må ikke sitte på disker eller annet sted hvor matvarer anbringes. Opslag herom og om forbud mot tobakksrøkning skal finnes på lett iøinefallende sted i vedkommende butikker.
6. I enhver butikk skal et eksemplar av disse bestemmelser være opslått.

Smittsomme sykdommer.

§ 20.

1. Når en tuberkuløs hvis sykdom er forbundet med smittefarlig avsondring forandrer bopel skal melding derom gis til helserådets ordfører av den fra hvem den syke flytter.
2. Når en lærer har grunn til å anta at et skolebarn lider av utøi, skabb eller annen smittsom hudsykdom, skal han sende barnet hjem med skriftlig opfordring til vedkommende i hjemmet om å sørge for at barnet blir befridd for sin hudsykdom eller sitt utøi før det påny sendes i skolen.

På samme måte skal skolebarn som læreren antar lider 13 mars.
av annen smittsom sykdom bli sendt hjem med skriftlig
opfordring om at læge må bli rådspurt.

3. Enhver læge skal være forpliktet til hver måned eller
oftere hvis helserådet fordrer det, å tilstille helserådets
ordfører en opgave over de av ham (henne) i vedkom-
mende herred iaktatte tilfelle av epidemiske og smitt-
somme sykdommer.

4. Ved opptreden av sykdomstilfelle som der kan være grunn
til å tro er av ondartet smittsom beskaffenhet, skal den
husbond eller husfar som har gjort anmeldelse derom
(i overensstemmelse med lov av 16 mai 1860 om sund-
hetskommisjoner m. v.) tillike dra omsorg for betryg-
gende avsondring, såvidt omstendighetene tillater. Av-
sondringen må omfatte ikke alene den syke selv, men
også den eller dem som pleier den syke, samt sengklær,
gangklær og andre bruksgjenstander som de benytter
eller som den syke har benyttet de nærmeste dager før
sykdommen brøt ut. Matvarer må ikke opbevares i det
rum hvor den syke opholder sig.

5. Inntil læge er kommet tilstede og har meddelt nærmere
forskrifter, må samkvem mellom det sted, hvor sykdom-
men er optrått og andre steder innskrenkes til det minst
mulige. Navnlig må personer som hører til samme hus-
stand som den syke ikke uten nødvendighet delta i møter
eller sammenkomster av større antall mennesker. Uved-
kommende personer må ikke tilstedes adgang til det rum
hvor den syke opholder sig. Sammenkomster i selskape-
lig eller annet øiemed som ikke er uopsettelig må ikke
avholdes i det smittede hus eller på dets gårds plass.

6. Når læge er kommet tilstede kan han foreløbig treffe de
anordninger og forføyninger med hensyn til avsondring
av den syke og hans omgivelser og med hensyn til rens-
ning av sykeværelset og de under sykdommen benyttede
gjenstander, som sykdommens beskaffenhet påkrever og
omstendighetene tillater. Det må overlates til lægens
skjønn efter omstendighetene å meddele forskriftene i
skriftlig form. De må ihvertfall nøie efterkommes og er
gjeldende til de tilbakekalles av lægen selv eller opheves
av helserådet eller dets ordfører.

7. Hvis der leveres melk eller andre fødemidler til salg fra
det sted hvor sykdommen er optrått må dette straks op-
høre inntil tillatelse er meddelt av den tilkalte læge.

8. Barn fra den husstand hvor sykdommen er optrått må
ikke søke skolen før tillatelse er meddelt av den tilkalte
læge. Forsåvidt sykdommen optrer i lærerens husstand,

13 mars.

og han bor i samme hus hvor skolen holdes, må denne lukkes inntil lægen har gitt nærmere bestemmelser.

9. Så snart meddelelse om de inntrufne sykdomstilfelle og de i anledning av samme trufne forføininger er innløpet til helserådets ordfører har denne å treffe de videre forføininger, som efter tilfellets beskaftenhet er nødvendige.
10. Gang-, sengkjør og andre gjenstander som har vært brukt av personer som har lidt av smittsom sykdom eller henstått i rum, hvor disse personer har opholdt sig, må ikke avhendes eller overlates andre til bruk før de er rensset efter nærmere bestemmelse av helserådets ordfører.
11. Rum hvor personer lidende av smittsom sykdom har opholdt sig skal også renses efter anvisning av helserådets ordfører.

Offentlige boksamlinger.

§ 21. Ved utlån av bøker fra offentlige boksamlinger skal følgende iakttas:

1. Bøker må ikke utlånes til personer lidende av smittsom sykdom eller til personer som tilhører husstand innen hvilken der er smittsom sykdom.
2. Hvis en person som har tillåns bøker fra offentlig boksamling blir angrepet av smittsom sykdom eller sådan bryter ut innen den husstand til hvilken han hører, skal bøkene før de utlånes til andre desinfiseres overensstemmende med § 20, pkt. 10.
3. Alle bøker i offentlig boksamling skal 1 gang årlig efteres av den som forestår boksamlingen sammen med vedkommende helsekrets' tilsynsmann. Særlig skitne og utbrukte bøker skal da kasseres.

Almindelige bestemmelser.

§ 22. Eier eller leier av hus er som sådan ansvarlig for at alle de plikter opfyilles som påbys i disse helseforskrifter.

§ 23. Fartøier som henligger innen herredet og deres besetninger er med hensyn til helseforholdene ombord undergitt helserådets bestemmelser.

§ 24. Herredsstyret besørger trykt det nødvendige antall av disse helseforskrifter til utdeling i alle hus innen herredet. Et eksemplar av forskriftene skal være opslått i lokaler som leilighetsvis brukes av større antall mennesker.

§ 25. Avvikelse fra ovennevnte forskrifter kan finne sted men kun med tillatelse av helserådet i hvert enkelt tilfelle. I uopsettelige tilfelle kan ordføreren midlertidig dispensere.

§ 26. Det påhviler de forskjellige helsekretsers tilsynsmenn å melde overtredelser til helserådets ordfører.

§ 27. Undlater nogen innen den av helserådet fastsatte 13 mars. frist å treffe de foranstaltninger som ifølge disse forskrifter eller ifølge helserådets lovmedholdig fattede beslutninger påhviler ham, kan helserådet la foranstaltningene utføre på hans bekostning.

Kongelig resolusjon. Nedenstående i Sannidal herreds- 13 mars. styres møte den 27 november 1924 besluttete vedtekter for handel med brukte eller kasserte ting i Sannidal stadfestes i medhold av § 28, 1 ledd, jfr. § 38, i lov om handelsnæring av 16 juli 1907 som gjeldende inntil videre:

§ 1. For den av politiet i henhold til handelslovens § 28 meddelte tillatelse til handel med brukte eller kasserte gjenstander erlegges i årlig avgift til herredskassen efter politiets nærmere bestemmelse fra kr. 5,00 til kr. 20,00 pr. år, som betales ved tillatelsens meddelelse.

Tillatelsen gjelder kun for et år — kalenderåret — og kan tilbakekalles, hvis disse regler overtredes.

§ 2. Utsalg og gjenstandenes opbevaring må kun skje i rum, som er godtatt dertil av politiet, hvis kontroll de til enhver tid er undergitt.

Over inngangsdøren skal den handlendes navn være tydelig angitt.

§ 3. Gjenstander, der er innkjøpt eller mottatt til salg, må ikke avhendes, forandres, smeltes eller tilintetgjøres, før 8 dager er forløpet, efterat de kom i den handlendes besiddelse. De skal straks forsynes med merkelapp og nummer.

§ 4. De handlende skal føre en av politiet godkjent bok over innkjøpte eller til salg mottatte gjenstander. I denne blir å innføre gjenstandens nummer, tydelig angivelse eller beskrivelse av gjenstanden, dennes pris, den persons navn og adresse av hvem gjenstanden er kjøpt eller mottatt, samt den persons navn til hvem samme er avhendet. Den handlende er pliktig til når som helst for politiet å fremlegge så vel den ovenfor nevnte bok som enhver gjenstand, der befinnes i hans besiddelse, hvad enten den er opført i boken eller ikke.

§ 5. Den handlende må ikke kjøpe eller motta til salg brukte eller kasserte gjenstander av ukjente personer, som ikke på betryggende måte kan godtgjøre, hvem de er, eller av berusede personer, eller av personer som skjønnes å være under 18 år.

§ 6. Fra reglene under §§ 2, 3 og 4 kan politiet i særlige tilfelle, eller for særlige arter av gjenstander meddele fritagelse.

§ 7. Overtredelse av disse regler straffes overensstemmende med straffelovens §§ 336 og 339, 2.

13 mars. § 8. Denne vedtekt, hvorav et eksemplar alltid skal finnes opslått i den handlendes utsalgssted, trer i kraft straks.

13 mars. **Kongelig resolusjon.** I. Landbruksdepartementet bemyndiges til å treffe de avgjørelser, som er tillagt Kongen i lov om utskiftning m. v. av 13 mars 1882 § 16, siste ledd, og § 87, 3. ledd, og for-utskiftningsformenns vedkommende i lov av 15 februar 1918 om offentlige tjenestemenn § 6, 2net ledd.

II. Nærværende resolusjon trer i kraft straks.

13 mars. **Kongelig resolusjon.** 1.

2. Finans- og Tolldepartementet bemyndiges på sådanne betingelser som av dette fastsettes inntil videre til å tilstå tollfrihet ved innførsel fra utlandet av «Aleuro-nat»-mel.

13 mars. **Skrivelse** fra Justisdepartementet, hvori meddeles, at departementet ifølge bemyndigelse gitt ved kongelig resolusjon av 16 januar 1925, i henhold til lov av 19 april 1899 om beskyttelse av barn mot bruk av tobakk har stadfestet de av herredsstyret for Vegårshei herred ved beslutninger av 29 desember 1924 og 21 februar 1925 vedtatte vedtekter for herredet om salg av tobakk til barn m. v.

Vedtekten er sålydende:

§ 1. I Vegårshei herad skal det vera forbode å selja sigarar, sigaretter eller anna tobakk til barn under 16 år, utan umsyn til um tobakken segjast å vera til barnet sjølv, eller til bruk for andre.

Barn under 16 år kan likevel få kjøpt tobakk til vaksne, når det har med seg ein dagsett setel lydande på ei viss mengd tobakk og underskrive av eit vakse menneskje som seljaren kjenner. Setelen skal seljaren take vare på.

§ 2. Det skal vidare vera forbode å kjøpe tobakk av noko slag til barn under 16 år, eller å gjeva, låne, eller byte burt tobakk til slike barn.

§ 3. Barn under 16 år som brukar tobakk, sigar eller sigarett på offentleg stad kann av politiet (lensmannen) verta fråteken tobakk og røykesaker.

§ 4. Brot mot desse vedtekter vert straffa etter § 339, 2 i straffelovi.

18 mars. **Lov om skatt til statskassen av fortæring på bevertningssteder.**

VI HAAKON, Norges Konge, gjør vitterlig:

at Oss er blitt forelagt Stortingets beslutning, av 13 mars 1925 sålydende:

§ 1. Forsåvidt der legges skatt til statskassen på for- 18 mars.
tæring på bevertningssteder, kommer de i nærværende lov
og de i henhold til samme gitte bestemmelser til anvendelse.

§ 2. Ved bevertningssted forstås i denne lov ethvert sted,
hvor der mot betaling leveres mat eller drikke til fortæring
på stedet.

Som bevertningssted regnes også lokaler for klubber, lo-
sjer, foreninger o.s.v., selv om mat og drikkevarer innkjøpes
for deltagernes felles regning.

Hvad der i denne lovs forstand er å anse som bevert-
ningssted avgjøres i tvilstilfelle av vedkommende departement.

§ 3. Av enhver omsetning av spise- og drikkevarer på
bevertningssteder til fortæring sammesteds erlegges skatt av
omsetningens beløp.

Til fortæring regnes foruten spise- og drikkevarer også
cigarer og cigaretter.

Hvor der som tillegg til fortæringen eller i og med for-
tæringen er beregnet utgifter til lokale, befordring, betjening,
varme og lys, underholdning, dans og utsmykning m. v. blir
sådanne utgifter ikke å fratrekke ved skatteberegningen.

Er betaling for fortæring og losji fastsatt underrett, be-
regnes skatt av $\frac{3}{5}$ av det samlede beløp. Fremlegges til-
fredsstillende opplysninger som godtgjør hvor meget av det
samlede beløp vedkommer fortæringen beregnes skatten av
dette beløp.

§ 4. Fritatt for å betale skatt av fortæring er:

- a. Gjester på bevertningssteder, hvor der mot lave priser
overveiende serveres middagsmåltider, forutsatt at de ikke
har bevilling til skjenkning av vin (herunder fruktvin)
eller av øl inneholdende over 4,75 volumprosent alkohol.
- b. Pensjonater (herunder dog ikke sommer- eller feriepen-
sjonater) for de gjesters vedkommende hvis opphold varer
over 1 uke.
- c. Gjester ved etablissementer som har karakteren av rene
kuropholdssteder.
- d. Personer som reiser på skibe i utenriksfart.

Vedkommende regjeringsdepartement kan også for øvrig
ved almindelige regler eller ved bestemmelse i enkelte tilfelle
frita for denne skatt. Om et bevertningssted eller etablisse-
ment er av sådan art, at det tilkommer fritagelse efter nær-
værende paragraf, avgjøres i tvilstilfelle av departementet.

§ 5. Skatten beregnes prosentvis av omsetningens sam-
lede beløp. Departementet kan, hvor forholdene gjør det på-
krevet, påby skatten beregnet på annen måte.

De nærmere regler angående skattens beriktigelse gis av
departementet.

18 mars. § 6. Skatten beregnes for hver måned og erlegges innen 15 dager efter vedkommende måneds utløp.

For skattens riktige beregning og erleggelse har innehaveren av vedkommende bevertningssted ansvaret.

Hvis skatten ikke beriktes i rett tid, erlegges et tillegg av 1 pct. pr. uke eller del derav av resterende beløp, utgjørende kr. 50,00 og derover.

§ 7. De pågjeldende virksomheter er forpliktet til å innrette sådan bokførsel, at omsetningen (fordelt på de forskjellige avdelinger av bevertningsstedet) til enhver tid kan fastsettes.

De nærmere forskrifter angående regnskapsførselen og kontrollen med den i nærværende lov omhandlede skatts innkrevning og erleggelse og angående gjennomførelsen av lovens bestemmelser for øvrig utfordiges av vedkommende regjeringsdepartement.

§ 8. De tjenestemenn, der av departementet er antatt til å føre kontroll med denne skatt, skal når som helst ha adgang til å undersøke vedkommende forretningers eller bedrifters bøker.

Vedkommende bedrifters eller forretningers innehavere eller bestyrere samt deres personale og arbeidere skal ved de nevnte undersøkelser yde all den veiledning og hjelp som forlanges.

§ 9. Overtredelse av denne lov eller av forskrifter, som i henhold til samme utfordiges, blir, for såvidt den almindelige borgerlige straffelov ikke herfor fastsetter særskilt straff, å straffe med bøter.

§ 10. Bestemmelsene i midlertidig lov av 18 juli 1917 med tilleggslover av 29 juni 1920 og 27 juni 1924 om skatt på motorvogner og lystfartøier samt visse forestillinger og fremvisninger m. v. §§ 19, 20, 21 siste ledd og § 24 har tilsvarende anvendelse på skatt efter nærværende lov.

§ 11. Denne lov trer i kraft 1 april 1925. Samtidig opheves lov av 11 august 1924 nr. 9 om skatt av fortæring på bevertningssteder.

Ti har vi antatt og bekreftet, likesom Vi herved antar og bekrefter samme som lov, under Vår hånd og rikets segl.

Gitt på Oslo slott den 18 mars 1925.

H A A K O N.

(L. S.).

Joh. Ludw. Mowinckel.

H. S. Fürst.

Utgiver: Byråchef Young.